

Beslissing 26 september 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr.T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

(wijlen) [naam],
geboren en overleden op onbekende data,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,
bij leven verbonden aan de Congregatie van de Broeders Franciscanen
Bleijerheide,

en

(wijlen) [naam],
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,
bij leven verbonden aan de Congregatie van de Broeders Franciscanen
Bleijerheide,

en

(wijlen) [naam]
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 3,
bij leven verbonden aan de Congregatie van de Broeders Franciscanen
Bleijerheide,

en

(wijlen) [naam],
geen enkele gegevens over bekend,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde 4,
bij leven verbonden aan de Congregatie van de Broeders Franciscanen
Bleijerheide.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 3 februari 2012. Op 5 april 2012 is een inhoudelijke reactie binnengekomen van mr. R.P. Baetens namens de Ordensgemeinschaft der Armen-Brüder des Heiligen Franziskus. Op 27 april 2012 heeft mr. J.J.M. Goltstein zich gesteld als opvolgend raadsman van de Ordensgemeinschaft, alsmede als zaakwaarnemer voor de erven van de aangeklaagden.

Op 20 augustus 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. T.W.H.M. Weller.

Namens de Ordensgemeinschaft der Armen-Brüder des Heiligen Franziskus is niemand verschenen. De Klachtencommissie was hiervan vooraf op de hoogte gesteld door mr. J.J.M. Goltstein.

2. De klachten

2.1. Als tienjarige jongen is klager in 1959 naar het internaat [naam] gestuurd door zijn ouders. Dit omdat zijn ouders een [bedrijf] hadden en daarnaast zou klager veilig zijn en zou zijn opvoeding en studie zijn gewaarborgd. Klager is daar gebleven tot 1967, dus in totaal 8 jaren. Kenmerkend voor die periode was voor klager: tucht, machtsmisbruik, onderdrukking, seksueel misbruik en fysiek en psychisch verbaal geweld.

2.2. Ter zake het seksueel misbruik kan klager zich herinneren dat hij naar de ziekenzaal werd gestuurd omdat hij niet helemaal in orde was. Aldaar is hij meerdere malen door aangeklaagde 1 betast aan zijn geslachtsdelen, waarbij ook zijn anus grondig werd onderzocht en betast. Voorgaande deed de ziekenbroeder ongeacht de klacht waarmee klager op dat moment zich meldde bij de ziekenzaal. Klager stelt dat hij zeker een viertal keren een aantal dagen op de ziekenzaal heeft moeten verblijven en dat hij dan dagelijks werd misbruikt. Klager kan zich ook herinneren dat bij de ziekenboeg van aangeklaagde 1 altijd een enorme etherlucht hing waardoor je werd bedwemeld.

2.3. Verder kan klager zich ook herinneren dat hij zeker vijf maal door aangeklaagde 2 is meegenomen naar zijn kamer en daarbij een zogenaamd pak slaag op zijn blote billen kreeg en daarbij onzedelijk in zijn kruis werd betast. Voor klager was duidelijk dat het slaan in feite niet als straf was bedoeld, maar dat dit aangeklaagde 2 erg opwond.

2.4. Aangeklaagde 3 en 4 waren surveillanten voor de groep van jongens waar klager was ingedeeld. Klager weet nog goed dat hij meerdere malen van aangeklaagde 3 en 4 een zogenaamd pak slaag heeft gekregen, waarbij hij met zijn kruis op hun knie werd gelegd en waarbij de betreffende broeder dan met diens knie bewoog om zichzelf en klager te stimuleren. Tijdens deze vleierende bewegingen werd zijn lichaam dan ook dikwijls in het kruis van de betreffende broeder geduwd, waarbij hun erectie duidelijk voelbaar was. Dit is meerdere malen voorgekomen bij beide broeders. Klager schat het aantal keren op ruim tien maal.

2.5. Als kind stond klager hier machteloos tegenover omdat hij was overgeleverd aan deze begeleiders/opvoeders die als plaatsvervangers voor zijn ouders optraden. Thuis durfde klager niets te vertellen, omdat hij wist dat hij geen gehoor zou vinden bij zijn ouders, die zoiets niet zouden geloven. Er werd opgezien naar de Katholieke Kerk. De ouders van klager hebben

hem ook nooit opgezocht op het internaat. Klager veronderstelt dat dit kwam doordat zij het thuis te druk hadden met hun eigen zaak en dat zij met de gedachte leefden dat klager in een beschermde en veilige omgeving kon opgroeien. Klager heeft nooit binnen het internaat met medeleerlingen hierover durven praten, anders werd je als “vriendje van de broeders” bestempeld en om die reden getreiterd.

2.6. Het verblijf op het internaat heeft diepe sporen achtergelaten en klager heeft met name aanpassingsproblemen gehad toen hij op zijn 18^e weer terugkeerde in de normale maatschappij. Klager was erg teruggetrokken, verlegen en had een minderwaardigheidscomplex. Dit alles heeft hem geremd in zijn maatschappelijke ontwikkelingen en hij heeft daarmee tot zeker zijn 29ste levensjaar geworsteld. Na het verlaten van het internaat heeft klager de MTS doorlopen en zijn diploma gehaald. In 1971 is klager opgeroepen voor zijn militaire dienstplicht.

Ook in het contact met meisjes was klager zeer terughoudend en van seksuele contacten is er tot zijn 27ste levensjaar weinig tot geen sprake geweest. Op zijn 27ste heeft klager een vaste relatie gekregen met een meisje en daarmee is hij uiteindelijk ook getrouwd. Door de kennismaking met zijn echtgenote heeft klager meer zelfvertrouwen gekregen en is hij gaan groeien als mens. Toen klager ongeveer 35 jaar oud was, is hij als burgerambtenaar bij het Ministerie [naam] gaan werken en heeft daar voor zijn werk regelmatig ook waardering gekregen. Mede hierdoor is zijn angst om te falen afgenomen en heeft hij zich kunnen ontwikkelen. Op zijn 55ste levensjaar is klager gestopt met werken omdat hij gebruik kon maken van een soort vroegpensioen.

De huidige openheid over het seksueel misbruik in de Rooms Katholieke Kerk raakt klager steeds weer en het doet klager herinneren aan deze voor hem zeer akelige periode in zijn leven.

2.7. Klager verzoekt de Klachtencommissie om zijn klachten gegrond te verklaren. Nu aangeklaagden zijn overleden en maatregelen tegen hen persoonlijk niet meer mogelijk zijn, verzoekt klager dat het advies zich richt op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Daarnaast vraagt klager de Klachtencommissie om maatregelen tegen verantwoordelijken en maatregelen ter voorkoming van misbruik, in het advies te betrekken.

3. Het verweer

Aangeklaagden 1, 2 en 3 zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven. Wat betreft aangeklaagde 4 zijn geen gegevens bekend en is het onzeker of deze aangeklaagde broeder wel heeft bestaan. Mr. Baetens heeft voorts in zijn reactie gesteld dat de Duitse Congregatie noch civiel- noch kerkenrechtelijk enige verantwoordelijkheid draagt, maar overste [naam] van de Duitse Congregatie voelt zich moreel verplicht om zich als aanspreekpunt op te werpen nu het wel het enige instituut is binnen Europa dat het Franciscaner gedachtengoed van de in 2003 opgeheven Nederlandse Congregatie deelt. Er is onderzoek verricht naar de levensloop van aangeklaagden in de (zeer incomplete) archieven van de Nederlandse Congregatie. Mr. Baetens concludeert dat niets is gevonden waaruit ook maar enigszins zou kunnen blijken dat gedragingen van aangeklaagden destijds reeds onderwerp van aandacht zijn geweest. Er zijn echter meer meldingen binnengekomen ten aanzien van de aangeklaagde 1, 2 en 3. Echter, elk specifiek steunbewijs, dat juist de eigen klachten van klager zou kunnen ondersteunen, ontbreekt. De klachten van klager zijn zeker niet ongeloofwaardig, maar ontberen specifiek steunbewijs en derhalve komen de klachten niet voor een gegrondverklaring in aanmerking.

4. De beoordeling

4.1. Volgens artikel 1.3. van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.K. Kerk (hierna: de Procedure) moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen : fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. De door klager jegens aangeklaagde 1 verweten handelingen, te weten het betasten van zijn geslachtsdelen, waarbij ook zijn anus werd onderzocht en betast, zijn gebeurd in het kader van ziekmeldingen en opnames op de ziekenzaal door de ziekenbroeder (aangeklaagde 1). Die handelingen kunnen als niet ongebruikelijk in het kader van medisch en/of hygiënisch onderzoek worden gekwalificeerd, tenzij die handelingen qua duur, intensiteit en/of andere bijkomende omstandigheden dat karakter te buiten gaan. Uit de verklaring van klager zelf blijkt niet van dergelijke bijkomende omstandigheden. Er bestaat dan ook geen grond om de klacht van klager tegen aangeklaagde 1 gegrond te verklaren. Het feit dat er meer meldingen/klachten tegen aangeklaagde 1 zijn ingediend, waaronder ook gegrond verklaarde klachten, is daartoe niet voldoende.

4.3. De klacht van klager tegen aangeklaagde 2 betreft het slaan op de billen van klager en het daarbij betasten van het kruis van klager. De klacht van klager wordt echter in onvoldoende mate ondersteund door verklaringen van anderen. Weliswaar verklaart ook [naam] (klachtzaak 2011T376) dat hij door aangeklaagde 2 werd geslagen, doch hij vermeldt niet dat aangeklaagde 2 hem daarbij onzedelijk betastte.

4.4. De klacht van klager tegen aangeklaagde 3 betreft eveneens herhaaldelijk seksueel misbruik tijdens een pak slaag. Deze klacht vindt steun in de gegrond verklaarde klacht van [naam] (klachtzaak 2011T585), die heeft verklaard dat hij bij een pak slaag dat overging in aaien onzedelijk werd betast.. De frequentie waarop het seksueel misbruik jegens klager heeft plaats gevonden, valt door de Klachtencommissie niet met enige zekerheid vast te stellen.

4.5. De klacht tegen aangeklaagde 4 acht de Klachtencommissie niet ontvankelijk, aangezien het bestaan van een aangeklaagde, die onder de naam [naam] in het [internaat] werkzaam is geweest, niet is komen vast te staan.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Ordensgemeenschap der Armen-Brüder des Heiligen Franziskus, als waarnemer van de Congregatie van de Broeders Franciscanen Bleijerheide, de klachten tegen aangeklaagde 1 en 2 niet gegrond te verklaren, maar de klacht tegen aangeklaagde 3 wel.

De klacht tegen aangeklaagde 4 wordt door de Klachtencommissie niet ontvankelijk geacht.

Dit advies is vastgesteld op 26 september 2012 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en drs. A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager, aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Ordensgemeinschaft der Armen-Brüder des Heiligen Franziskus en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.